

ע"פ 1328/18 - יוסף אליוספי (אבו ציאם), אדהם אלנקיב נגד עיריית לוד

בית המשפט העליון

ע"פ 1328/18

לפני: כבוד הנשיאה א' חיות

המערערים: 1. יוסף אליוספי (אבו ציאם)
2. אדהם אלנקיב

נגד

המשיב: עיריית לוד

ערעור על החלטת בית משפט השלום ברמלה בשבתו כבית משפט לעניינים מקומיים מיום 25.1.2018 בתו"ב 67411-03016 ובתו"ב 60493-12-15 אשר ניתנה על ידי כבוד השופטת ר' גלט

בשם המערערים: עו"ד ד"ר דורע'אם סייף

פסק-דין

זהו ערעור על החלטת בית משפט השלום ברמלה (השופטת ר' גלט) מיום 25.1.2018 לדחות את בקשת המערערים לפסול את המותב מלדון בעניינם.

1. נגד המערערים הוגשו כתבי אישום נפרדים, שהדיונים בהם אוחדו, המייחסים להם עבירות לפי חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965. המערערים הגישו - כל אחד בנפרד - בקשה להורות על עיון בחומרי חקירה לפי סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן: חסד"פ), וזו נדחתה ביום 24.5.2017. בית משפט השלום ברמלה (השופטת ר' גלט) קבע כי אין בבקשה תשתית לטענת האכיפה הבררנית שנטענה על ידי המערערים, כדי להצדיק את קבלת הבקשות. הוטעם כי "המבוקש הוא כוללני ביותר, ודורש מן התביעה מאמץ בלתי סביר בעליל בנסיבות". ערר שהוגש על החלטה זו התקבל ביום 18.7.2017 על ידי בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (השופט העמית א' יעקב), משנקבע כי היה על בית משפט השלום לקיים דיון בבקשות במעמד הצדדים, ועל כן הוחזר הדיון לבירור מחדש. ביום 17.9.2017 דחה בית משפט השלום ברמלה (השופטת ר' גלט) את הבקשות לאחר שקיים בהן דיון. בין היתר, נפסק כי המסגרת הדיונית המתאימה לקבלת החומרים המבוקשים על ידי המערערים היא הגשת בקשת לפי סעיף 108 לחסד"פ. בצד זאת, דחה בית המשפט את הבקשה גם לגופה משנקבע כי המערערים לא הניחו בשתי בקשותיהם "כל תשתית, ולו ראשונית, לטענת אכיפה בררנית, אלא עתרו באופן גורף וכוללני לקבלת כל נתוני האכיפה של המשיבה במהלך 5 שנים תמימות, ללא הסבר לדרישתם". לבסוף ציין בית המשפט כי גם לו הגישו המערערים את בקשתם לפי סעיף 108 לחסד"פ היה מגיע לתוצאה דומה שכן "מדובר בדרישה לנתונים רבים, שמסירתם תחייב עבודה רבה לצורך עריכת דו"חות דיווח על כלל עבודת הוועדה [הוועדה המקומית לתכנון ולבניה לוד] על פני שנים, וטרחה זו אינה מוצדקת בנסיבות העניין". ערר שהגישו המערערים על החלטה זו נמחק ביום 17.12.2017 על ידי בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (השופט ע' קובו), משנקבע כי ההליך הנכון לבירור טענות המערערים הוא במסגרת סעיף 108 לחסד"פ נקבע כי הדרך פתוחה בפני המערערים להגיש בקשה כאמור.

2. על רקע זה הגישו המערערים בקשות לפסילת המותב וכמו כן בקשות לפי סעיף 108 לחסד"פ. בתמצית, טענת המערערים הייתה כי משקבע בית המשפט כי היה דוחה את בקשות המערערים אף לו הוגשו לפי סעיף 108 לחסד"פ קיים חשש ממשי שדעתו ננעלה בסוגיה, וכי המשך הדיון בפניו פוגע במראית פני הצדק. ביום 25.1.2018 דחה בית משפט השלום ברמלה (השופטת ר' גלט) את הבקשות. תחילה הוטעם כי ככל שהמערערים סבורים כי דעתו של בית המשפט נעולה הטענה רלוונטית אך להכרעה בבקשה לפי סעיף 108 לחסד"פ, שכן המערערים טרם השיבו לאישומים ולכן אין כל בסיס לטענה הגורפת שלפיה על בית המשפט לפסול את עצמו מלדון בעניינם. לגופם של דברים נקבע כי הערת בית המשפט בהחלטה מיום 17.9.2017 בבקשת המערערים לפי סעיף 74 לחסד"פ, שלפיה אף לו הוגשה הבקשה לפי סעיף 108 לחסד"פ היה מקום לדחותה, נאמרה "בהערת אגב, על דרך הקיצור, ובהתייחס לבקשה שהיתה מונחת אז בפניי, ולא היה בה כדי להצדיק מתן צו כמבוקש". עוד הוטעם כי אף המערערים ביקשו במסגרת דיון בערר שהגישו על החלטה אחרונה זו לשמור על זכותם להגשת בקשה חדשה לפי סעיף 108 לחסד"פ - עניין המעיד כי הם "סברו כי יש ויש טעם לקיים דיון מחדש בבקשה". לכך הוסיף בית המשפט כי אף שאלותיו בדיון בהקשר זה מעידות כי הדיון שנערך עד כה בזיקה לסעיף 108 לחסד"פ חלקי, וכי "ככל שיעלו טענות ונימוקים חדשים, יהיה טעם רב לדון בהם". לאחר דברים אלה, עמד בית המשפט על הכלל שלפיו העובדה שמותב נדרש לדון בעניין שכבר הכריע בו, לא כל שכן במסגרת החלטת ביניים, אינה מקימה כשלעצמה טענת פסלות. עוד הוטעם כי "לא ניתן להתעלם מכך שהתייחסותי הקצוצרצה לבקשה במסגרת סעיף 108, מקורה היה באופן השגוי שבו הוגשו הבקשות, ובצורך להבהיר את המצב המשפטי הנכון. גם יש לשים לב לכך שבהערתו לא קבעתי מסמרות מדעתי". בנסיבות אלו, נפסק כי קבלת בקשות הפסלות עלולה ליצור תמריץ לניסיונות מצד מתדיינים להחליף מותבים. על כן, דחה בית המשפט את הבקשות והטעם כי הוא נכון לשמוע את הטענות בלב פתוח ובנפש חפצה, ודברים אלה נכונים בפרט שעה שזכותו של נאשם להגשת בקשה לפי סעיף 108 לחסד"פ עומדת לו לאורך כל ההליך, ואין היא בגדר זכות חד פעמית.

3. מכאן הערעור שבפניי. לדברי המערערים בהחלטה מיום 17.9.2017 התייחס בית המשפט למהות החומר שהעיון בו מבוקש על ידם, ולא לדרך הפרוצדוראלית שבה עליהם לבקש את העיון - עניין המעיד על כך שדעתו בנושא

זה נעולה. עוד הוטעם כי אין לראות בהתייחסות בית המשפט לסוגיה האמורה כהתייחסות "שולית ובלתי ממצה", שכן - כנטען - עמדת בית המשפט מגלה כי הוא אינו רואה "מלכתחילה היתכנות כלשהי להיענות" לבקשה. בצד אלה מבקשים המערערים לשקול את מראית פני הצדק, וזאת בפרט שעה ש"בית המשפט באופן חוזר ונשנה דוחה את בקשות ההגנה". לבסוף נטען כי קיום הדיון בפני אותו המותב מקנה למשיבה יתרון דיוני, התומך בקבלת הערעור.

4. לאחר שעיינתי בערעור על נספחיו, באתי לידי מסקנה כי דינו להידחות. כידוע, אין בעצם העובדה שבית המשפט דן והכריע בהליך מסוים כדי לפסול אותו מלשוב ולדון באותו עניין, אם הובא בשנית לפניו בעקבות התערבות ערכאת הערעור, ועל הטוען לפסילת המותב להצביע על קיומו של חשש ממשי למשוא פנים במובן זה שדעתו של בית המשפט "ננעלה" (ע"א 64/18 פלונית נ' פלונית, פסקה 5 (25.1.2018); ע"א 10007/17 דדון נ' אלמקייס, פסקה 5 (11.1.2018) (להלן: עניין דדון)). איני סבורה כי עלה בידי המערערים להצביע על קיומו של חשש כזה. ההליך הוחזר לבית משפט השלום לאחר שבא כוח המערערים הסכים למחיקת הערר וביקש מבית המשפט לאפשר לו לשמור את זכויותיו להעלות טענות מכוח סעיף 108 לחסד"פ. כעולה מהמידע שהובא לעיוני, לא הועלתה בפני בית המשפט המחוזי הטענה כי דיון כזה - אם אכן יגישו המערערים בקשה חדשה - ראוי שיתקיים בפני מותב אחר, וממילא בית המשפט המחוזי לא קבע כך בהחלטתו. בית משפט השלום מצידו הדגיש בהחלטה שניתנה בבקשת הפסלות כי ידון בטענות המערערים בלב פתוח ובנפש חפצה, ואמירה זו נושאת אף היא משקל המטה את הכף אל עבר דחיית הערעור (עניין דדון, פסקה 6). באשר לטענת המערערים כי בקשות ההגנה נדחות באופן "חוזר ונשנה" - מדובר בטענה כללית שאינה מתייחסת להחלטות פרטניות ומכל מקום כבר נפסק כי הדרך להשיג על החלטות דיוניות היא בהליכי השגה ערעוריים הקבועים בדיון, ולא בדרך של בקשת פסלות (ע"א 7810/17 פלונית נ' פלוני, פסקה 4 (1.11.2017)). ולבסוף, הנימוק הנוגע למראית פני הצדק אף הוא אינו מצדיק את קבלת הערעור במקרה דנן (ע"א 9108/08 פלוני נ' פלונית, פסקה 6 (9.12.2008)).

אשר על כן, הערעור נדחה.

ניתן היום, ה' באדר התשע"ח (20.2.2018).

ה נ ש י א ה